

Judecătoria Chișinău, sediul Central
Judecător: N. Șova
Curtea de Apel Chișinău
Judecători: N. Simciuc, I. Țurcan și Iu. Cotruță

ÎNCHEIERE

27 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența
Președintele completului
judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Iuliana Oprea

examinînd admisibilitatea recursului declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Cerchez Ion împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare și Casei Naționale de Asigurări Sociale, intervenient accesoriu Ministerul Justiției al Republica Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea de a calcula și stabili pensia,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2018, prin care a fost admis apelul declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare și cererea de alăturare la apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale, casată parțial hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 25 septembrie 2017, cu emiterea în această parte a unei noi hotărîri,

A C O N S T A T A T:

La 22 decembrie 2016, Cerchez Ion a depus cerere de chemare în judecată împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare și Casei Naționale de Asigurări Sociale, intervenient accesoriu Ministerul Justiției al RM cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea de a calcula și stabili pensia.

În motivarea pretențiilor reclamantului a indicat că avînd drept scop de a-i fi stabilit dreptul la pensie în conformitate cu prevederile Legii privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, la 8 noiembrie 2016 a solicitat să-i fie recalculată și confirmată vechimea în muncă cu includerea în ea a avantajelor două luni vechime pentru o lună de serviciu, pentru perioada activării în următoarele funcții:

- polițist pentru paza și escortă al Serviciului administrativ a Comisariatului de

poliție mun. Bălți al Inspectoratului de poliție județul Bălți în perioada 3 octombrie 2001 - 2 decembrie 2002;

- polițist pentru pază și escortă al Izolatorului de detenție provizorie al Secției instituției speciale a Comisariatului de poliție Bălți al Inspectoratului de poliție județul Bălți în perioada 2 decembrie 2002 – 8 iulie 2003;

- polițist pentru paza și escortă al Izolatorului de detenție provizorie al Secției instituției speciale a Comisariatului de poliție mun. Bălți în perioada 8 iulie 2003 – 23 iulie 2004;

- șef al Izolatorului de detenție provizorie al Departamentului serviciilor operative al MAI în perioada 16 martie 2007 – 30 aprilie 2009.

Cerchez Ion a menționat că prin răspunsul Departamentului Instituțiilor Penitenciare nr. 4/1-581/9 din 23 noiembrie 2016, i-a fost refuzat în solicitările sale, deoarece prevederile prevăzute în pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, au fost incluse în temeiul art. 33 alin. 2) lit. a) al Legii nr. 1036 din 17 decembrie 1996 cu privire la sistemul penitenciar și se aplică doar pentru activitatea în subdiviziunile sistemului penitenciar, și nu se referă la subdiviziunile Ministerului Afacerilor Interne.

La 25 septembrie 2017, reclamantul a depus o cerere prin care și-a concretizat pretențiile din cererea de chemare în judecată (f.d. 77).

Solicită Cerchez Ion recunoașterea ca fiind ilegal refuzul Departamentului Instituțiilor Penitenciare cu privire la calcularea avantajelor două luni vechime pentru o lună de serviciu și stabilirea dreptului la pensie, obligarea pârâtului de a calcula avantajul două luni vechime pentru o lună de serviciu, pentru efectuarea serviciului în cadrul organelor afacerilor interne a MAI pentru perioada 3 octombrie 2001 – 23 iulie 2004 și 16 martie 2007 – 30 aprilie 2009 și să prezinte actele/informația corespunzătoare Casei Naționale de Asigurări Sociale pentru stabilirea pensiei, precum și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să stabilească, să achite pensia conform Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, începând cu 8 noiembrie 2016.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 25 septembrie 2017, a fost admisă integral cererea de chemare în judecată depusă de Cerchez Ion împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare și Casei Naționale de Asigurări Sociale, intervenient accesoriu Ministerul Justiției al RM cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea de a calcula și stabili pensia.

A fost recunoscut ilegal refuzul Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la calcularea avantajelor două luni vechime pentru o lună de serviciu și stabilirea dreptului la pensie în privința lui Cerchez Ion.

A fost obligat Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției al Republicii Moldova să calculeze în privința lui Cerchez Ion avantajele două luni vechime pentru o lună de serviciu, pentru efectuarea serviciului în cadrul organelor afacerilor interne al MAI pentru perioada 3 octombrie 2001 – 23 iulie 2004 și perioada

16 martie 2007 – 30 aprilie 2009 și să prezinte actele/informația corespunzătoare Casei Naționale de Asigurări Sociale în privința lui Cerchez Ion pentru stabilirea pensiei.

A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale al RM să stabilească (să achite) în privința lui Cerchez Ion pensia conform Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, începând cu 8 noiembrie 2016 (f.d. 49, 85-91).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 12 octombrie 2017, Departamentul Instituțiilor Penitenciare a depus apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă.

Ulterior, la 7 februarie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale al RM a depus o cerere de alăturare la apelul declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare (f.d. 115).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2018, a fost admis apelul declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare și cererea de alăturare la apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale, casată hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Central din 25 septembrie 2017, în partea obligării Casei Naționale de Asigurări Sociale al RM să stabilească (să achite) în privința lui Cerchez Ion pensia conform Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, începând cu 8 noiembrie 2016, fiind emisă în această parte o nouă hotărâre prin care pretențiile în acest sens au fost respinse. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută (f.d. 117, 118-127).

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că prima instanță neîntemeiat a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale al RM să stabilească (să achite) în privința lui Cerchez Ion pensia începând cu 8 noiembrie 2016, deoarece, potrivit art. 48 al Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, în redacția Legii nr. 282 din 28 decembrie 2016, în vigoare din 1 ianuarie 2017, pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.

Prin urmare, nu este necesar de a fi obligată prin hotărâre judecătorească Casa Națională de Asigurări Sociale să-i achite pensia lui Cerchez Ion, or aceasta obligație este stabilită prin Lege.

Invocând ilegalitatea deciziei instanței de apel, la 3 mai 2018, Departamentul Instituțiilor Penitenciare a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă.

În motivarea recursului s-a invocat că atât instanța de apel, cât și prima instanță nu au constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a pricinii, fiind încălcate normele de drept procedural.

Recurentul a mai specificat că instanțele de judecată nu s-au expus prin care

modalitate ar putea fi executate hotărârile adoptate. Nu este clară, modalitatea de stabilire a dreptului la pensie pentru atingerea vechimii în serviciu, în conformitate cu Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, lui Ion Cerchez, în condițiile în care Legea prevede expres că dreptul la pensie se stabilește după eliberarea din serviciu, iar intimatul s-a concediat din cadrul sistemului penitenciar prin transfer în altă instituție. Totodată, acesta continuă să execute serviciul în condiții ce-i oferă posibilitatea curgerii vechimii în vederea stabilirii dreptului la pensie.

Potrivit art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de recurs menționează că la dosar este anexată scrisoarea Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2018, prin care copia deciziei instanței de apel a fost expediată în adresa părților (f.d. 129), însă la dosar nu sunt atașate probe care ar certifica data recepționării copiei deciziei recurate de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare.

Prin urmare, Colegiul consideră că recursul a fost declarat în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC, după parvenirea dosarului un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acestuia.

La 21 mai 2018, în adresa intimatului a fost expediată copia recursului, iar la 20 iunie 2018, în adresa Curții Supreme de Justiție a parvenit referința prin care intimatul Cerchez Ion a solicitat respingerea recursului ca fiind inadmisibil.

Examinând temeiurile de admisibilitate ale recursului în raport cu materialele cauzei civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor a verificat dacă recursul este formulat de persoana în drept să-l declare, dacă este depus în termen și dacă nu a fost examinat anterior, și a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în mod legal.

Materialele cauzei certifică faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

Audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, precum și având în vedere poziția formulată în referință, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

Ab initio, în conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. În cazul respectiv, judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un

caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

În același context, instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în special, de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi auzit (a se vedea, de exemplu, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, parag. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, inter alia, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić v. Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În aceeași ordine de idei, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă sunt formulate suficient de clar și urmăresc protejarea interesului părții, dar și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și bunei-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Erfar – Avef*, *ibidem*, parag. 41, *Marc Brauer*, *ibidem*, parag. 35; *Miessen*, *ibidem*, parag. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, parag. 36 – 37, *Sturm v. Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36).

Din perspectiva acestor drepturi garantate de Convenția Europeană, completul Colegiului de control judiciar își propune să verifice esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate, în

limitele în care au fost formulate, întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibilă cererea acestuia.

În speță, instanța observă că recurentul Departamentul Instituțiilor Penitenciare a criticat decizia Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2018 în baza articolului 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, așa cum este prevăzut, în mod obligatoriu, la articolul 437 alin. (1), lit. f) din același cod.

Din analiza minuțioasă a conținutului cererii de recurs în raport cu decizia contestată/procedura în ansamblu, reiese în mod cert că recurenții a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat detaliat, în special asupra condițiilor prelevării apelor uzate.

Pe baza celor prezentate, completul Colegiului constată că observațiile Departamentului Instituțiilor Penitenciare nu dezvăluie nici o aparență a încălcării normelor de drept material sau procedural, dar nici a încălcării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Prin urmare, temeiurile inserate în recurs nu pot fi calificate ca esențiale și nu ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată. În mod corespunzător, punctele de vedere al recurentului nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi „efectiv” (a se vedea, de exemplu, Petrovic v. Luxemburg, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, Sturm v. Luxemburg, ibidem, parag. 32).

Din aceste raționamente, instanța de judecată reține existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare situație, conjunctura stabilită mai sus confirmă lipsa unui formalism excesiv și respectarea unui raport rezonabil de proporționalitate dintre scopul urmărit și mijloacele folosite, iar, în opinia instanței, însăși substanța dreptului de acces la instanță nu a fost afectată.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de art. 6 parag. 1 din Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, inter alia, Helle v. Finlanda, 19 decembrie 1997, parag. 55; Latourniere v. Franța, 10 decembrie 2002, parag. 2; Hansen v. Norvegia, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în prezenta cauză (a se vedea, mutatis mutandis, Kukkonen v. Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; Benjamin Nersesyan, ibidem, parag. 23 – 24; Akaki Tchaghiashvili, ibidem, parag. 34 sau Papaioannou v. Grecia, 2 iunie 2016, parag. 45).

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 432, 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC al RM, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

D I S P U N E:

Recursul declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

Tatiana Vieru

judecători

Maria Ghervas

Iuliana Oprea